

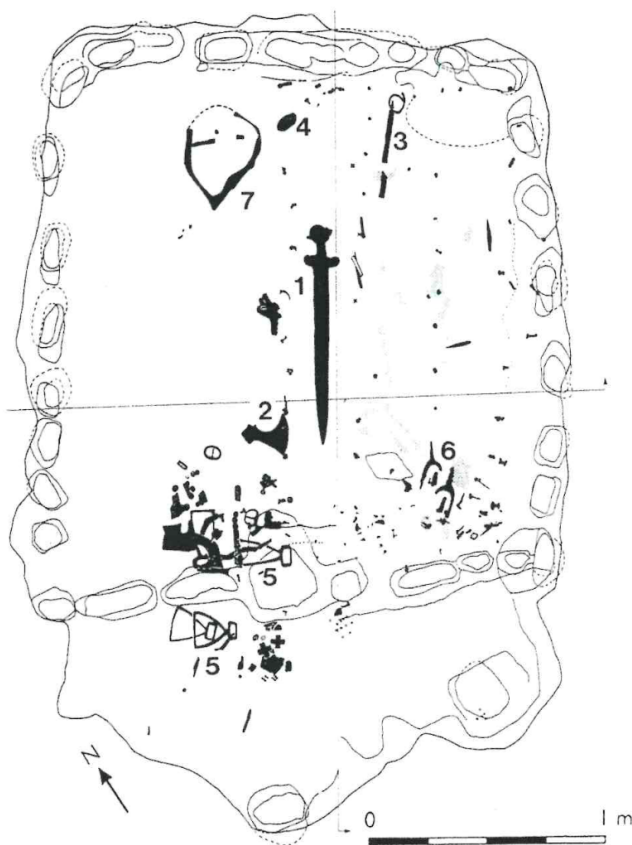
To historiefaglige fremstillinger omhandlende ringborgenes oprindelse

Herunder finder I to forskellige historiefaglige fremstillinger, der stammer fra bogen "Vinkler på vikingtiden" (2013), og begge omhandler ringborgenes oprindelse. Den første er skrevet af arkæologen Andres S. Dobat, som argumenterer for, at ringborgene vidner om en centralisering af magten i Danmark, hvilket er i overensstemmelse med teksten på Jellingestenen, der fortæller, at Harald Blåtand underlagde sig hele Danmark og Norge og gjorde danerne (danskerne) kristne. Dobat mener, at ringborgene (som Dobat også kalder for trelleborge) viser, at Harald Blåtand understregede sin magt ved at bygge borgene oven på gårde, der havde tilhørt høvdinge og småkonger. De nye borge skulle ifølge Dobat således signalere, at nu bestemte Harald med den nye tro (kristendommen), og at de områder, som han havde underlagt sig blev styret fra ringborgene.

Andres S. Dobat skriver i artiklen "Fællesskab og kongemagt i vikingetidens Danmark" fra 2013:

Harald Blåtands stat

Harald Blåtands og hans far og forgænger Gorm den Gamles magtgrundlag lå primært i deres militære styrke. Den mest tydelige illustration af dette er de såkaldte ringborge eller trelleborge. Disse borganlæg er sandsynligvis nøje forbundet med den erobningsproces, som Harald Blåtand med ordene „vandt sig Danmark al“ omtaler på Jellingestenen. De har huset kongens soldater og sandsynligvis fungeret som kongelige magtcentre. Inden man byggede Aggersborg og Trelleborg, ødelagde man faktisk de allerede eksisterende storgårde på samme sted. Det har været gårde, som tilhørte de småkonger eller høvdinge, som tidligere havde magten i disse områder. Ved at anlægge de nye borge direkte hen over disse gamle politiske, religiøse og økonomiske centre gjorde den sejrende konge det helt klart, at det nu var ham, der bestemte.

Ryttergrav. Gravgaverne er bl.a. sværd, økse, stighøjler og sporer, selve skelettet er ikke bevaret. Hesten lå i det lille sidekammer

Men det er ikke kun trelleborgene, som vidner om Jellingkongernes erobningsproces. Både i Jylland og på øerne finder vi en særlig type grave, hvor en højtstående kriger er gravlagt sammen med hele sit våben- og rytterudstyr. Sågar hestene blev dræbt og lagt med i graven. Selv om disse grave findes over et stort område, er de alligevel meget ens i deres udtryk. Enkelte genstande i de forskellige grave har en så slående lighed, at man kan formode, at de er fremstillet i et og samme værksted. Sandsynligvis repræsenterer disse grave en gruppe højtstående rytterkrigere med nær tilknytning til Jellingkongerne Gorm og Harald.

Det var loyale folk, som efter erobringen af de førhen uafhængige områder i Danmark fik tildelt jordejendomme og gårde, mod at de til gengæld repræsenterede kongen og hans interesser i de nyvundne provinser.

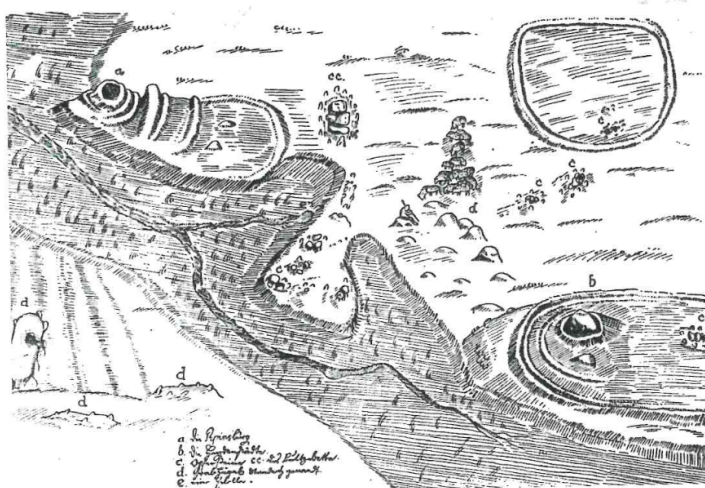
To historiefaglige fremstillinger omhandlende ringborgenes oprindelse (fortsat)

Den næste tekst er skrevet af historikeren Niels Hybel, som med udgangspunkt i kilder fra det tysk-romerske kejserrige argumenterer for, at Harald Blåtands Danmark i 900-tallet var blevet underordnet det tysk-romerske kejserriges regent Otto d. 1. Hybel henviser bl.a. til et såkaldt privilegiebrev fra Otto d. 1. til kirkerne i Slesvig, Ribe og Århus, hvori han omtaler disse kirker, som om de alle tre er en del af hans rige. Hybel anser således ringborgerne for at være støttepunkter for den tysk-romerske besættelse og den deraf følgende missionsvirksomhed, der havde til formål at kristne alle de folk, der var underlagt Otto d. 1.

Niels Hybel skriver i artiklen "Det danske riges tilblivelse" fra 2013:

Borgbyggeri – særegent eller europæisk tendens?

Hvordan stemmer indholdet i Otto 1.s privilegiebrev fra 965 med indskriften på den store Jellingsten, som Harald Blåtand rejste over forældrene Gorm og Thyra, og hvor han hævder, at han „vandt sig hele Danmark”? Mange mener, at indskriften taler sandt, og henviser bl.a. til fire ringborge fra 900-tallet: Trelleborg ved Slagelse, Nonnebakken ved Odense, Fyrkat ved Hobro og Aggersborg ved Limfjorden. Ringborgenes geografiske placering er blevet taget som udtryk for, at Harald herskede over både Jylland, Fyn og Sjælland, og formentlig også Skåne. Det hævdes på stenen, at han „vandt sig hele Danmark”, og ikke nok med det, også hele Norge. Desuden får vi at vide, at han „gjorde danerne kristne”. Det er utænkeligt, at han skulle have behersket Norge til Nordkap. At han kristnede

Pipinsburg, vest for Hamburg. Et muligt forbillede for Fyrkat

danerne, passer ikke. Han kristnede sig selv og var en del af en proces, der allerede var startet. Men der skulle gå flere hundrede år, før man kan tale om et helt kristnet Danmark. Når man har ment, at ringborgene er udtryk for Haralds magt over hele Danmark, er det blandt andet, fordi man mener, at disse borge er unikt danske og opført på Haralds tid.

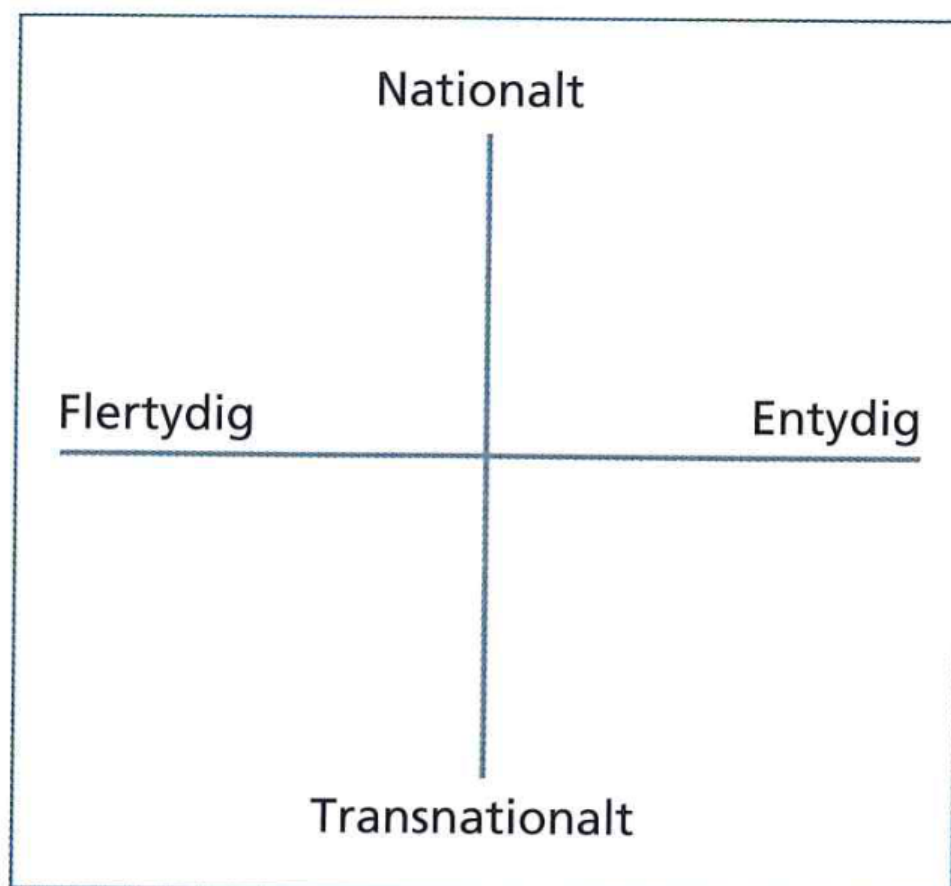
Der findes imidlertid rundt om i Europa mange lignende borge. De minder ikke alle lige meget om de danske borge, som i øvrigt heller ikke er helt ens. I Friesland langs det nuværende Hollands og Tysklands vestkyster findes en række ringborge, der ligner de dan-

ske borge meget. Disse borge er dateret nogenlunde samtidigt med de danske borge. Et eksempel er Pipinsburg ved Cuxhaven. Den er opført under den tysk-romerske kejser Otto 3. (983-1002).

(ovenstående tekst fortsætter på næste side)

Et andet eksempel er borgen Oost-Souburg på Zeeland i det nuværende Holland. Geometrisk er den stort set identisk med Trelleborg. Det er nærliggende at knytte de frisiske og danske ringborge til de tysk-romerske kejseres ambitioner om udvidelse af deres og Kristi rige og derved sætte spørgsmålstejn ved ringborgene som et udtryk for et samlet Danmark under samme centralmagt, som det ellers ofte er blevet gjort. Derimod kan man tolke, at borgene i Danmark i 900-årene blev bygget på foranledning af den tyske kejsermagt og kunne have fungeret som støttepunkter for en besættelsesmagt og hermed et udtryk for et tysk overherredømme. Udvidelsen af de europæiske kejserriger gik hånd i hånd med missionen og udvidelsen af kristenheden.

Erindringsfeltmodellen

Gruppeopgave

Læs de to ovenstående historiske fremstillinger, som begge omhandler vikingetidens ringborge, og forsøg derefter at placere dem i erindringsfeltmodellen (se ovenfor)

Vi trækker lod om, hvilken gruppe, der skal fremlægge deres bud. I skal kunne begrunde jeres placering af de to fremstillinger med relevante citater fra selve teksterne.